

YTTRANDE

2020-11-05 Ärendenr:
NV-06147-20

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Genomförandet av MKB-direktivet i plan och bygglagen (Fi2020/03324/SPN)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslagen till ändringar i plan- och bygglagen (2010:900, PBL) och plan- och byggförordningen (2011:338, PBF) med vissa kommentarer.

Naturvårdsverket avstyrker den föreslagna formuleringen av 5 kap. 11 e § PBL och anser att hänvisning bör ske till 6 kap. 33 § miljöbalken alternativt till både 6 kap. 33 § och 6 kap. 13 § miljöbalken när det gäller gränsöverskridande samråd.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslagen till ändringar i PBL och PBF med vissa kommentarer. Naturvårdsverket anser att förslagen motsvarar de förtydliganden och övriga regleringar som har varit nödvändiga med anledning av kommissionens synpunkter. Verket ser vidare många fördelar med att MKB-direktivets¹ genomförande i PBL och PBF förtydligas så att tillämpningen kan förbättras. Som positivt kan också betonas att förslaget genomförande, såvitt framgår, inte kommer att innebära större konsekvenser varken för kommuner och myndigheter eller enskilda och företag. Naturvårdsverket har dock några generella kommentarer avseende förslaget i sin helhet samt några mer specifika synpunkter kring föreslagna formuleringar i författningen.

1 Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.

Naturvårdsverket instämmer i bedömningen i remissen att vägledning för att förenkla tillämpningen kommer att krävas. Genomförandet av MKB-direktivet i PBL och PBF gör författningarna bitvis svårlästa för den som inte är van vid att använda dessa. Det gäller inte minst för bygglovhandläggare och för dem som söker bygglov eller förhandsbesked. Regleringar kring miljöbedömning och undersökning om betydande miljöpåverkan för att ansöka om bygglov kan innebära läsning på fyra olika ställen för att få en helhetsbild av vad som krävs när det gäller de verksamheter som omfattas av de föreslagna ändringarna.

5 kap. 11 e § PBL

Naturvårdsverket avstyrker den föreslagna formuleringen och anser att hänvisning bör ske till 6 kap. 33 § miljöbalken alternativt till både 6 kap. 33 § och 6 kap 13 § miljöbalken när det gäller gränsöverskridande samråd. Om hänvisning till samråd med annat land endast hänvisar till 6 kap. 13 § riskeras att samråd inte sker i enlighet med MKB-direktivet. En hänvisning till samråd med annat land enligt 6 kap. 33 § miljöbalken eller till båda lagrummen vore därför mer fullständigt. Detta gäller dock enbart de bygglovspliktiga anläggningar som prövas utifrån kraven i MKB-direktivet.

Naturvårdsverket anser att det finns en viss otydlighet genomgående i förslaget avseende vad som är reglering enligt MKB-direktivet och vad som gäller enligt SMB-direktivet². Detta rör exempelvis Esbo-ärenden där reglerna om avgränsningssamråd i de båda direktiven skiljer sig åt. Enligt Naturvårdsverkets uppfattning om lagstiftningen så ska en miljöbedömning, som åtföljer en detaljplan som tas fram på grund av en verksamhet som omfattas av MKB-direktivet och som medför betydande miljöpåverkan, uppfylla kraven i så väl MKB-direktivet som SMB-direktivet. Enligt SMB direktivet ska ett annat land underrättas när det finns en framtagen miljörapport (miljökonsekvensbeskrivning) och detta framgår också av 6 kap. 13 § miljöbalken. Enligt MKB-direktivet ska underrättelse ske tidigare i processen och det andra landet ska ha möjlighet att delta i processen och lämna synpunkter på miljörapportens innehåll d v s i avgränsningssamrådet vilket framgår av 6 kap. 33 § miljöbalken.

5 kap. 29 § PBL

Naturvårdsverket anser att det saknas en tydlig bestämmelse om hur kommunens beslut ska komma det berörda landet till kännedom. Det framgår inte av bestämmelserna att kommunen ska underrätta det land som deltagit i ett gränsöverskridande samråd, eller ska underrätta den myndighet som regeringen har bestämt om detta för att kunna fullfölja bestämmelserna i 6 kap. 18 § och 6 kap. 45 § miljöbalken. Att så sker och att det görs skyndsamt är av stor vikt då det kan finnas myndigheter, organisationer eller allmänhet i det andra landet som kan ha rätt att överklaga beslutet.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan

2 kap. 4 b § 3 j PBF

Naturvårdsverket anser att tillämpningsområdet för punkten 3 j behöver förtydligas. Det kommer vidare att behövas vägledning avseende hur ordet ”område” i punkten 3 j ska tolkas.

Bestämmelsen snävar ner möjliga undantag från kravet på detaljplan till ett uppskattningsvis fåtal projekt. Det andra stycket i bestämmelsen innehåller villkor som alltså ska vara uppfyllda för att undantag från krav på detaljplan för upplistade åtgärder i första stycket ska kunna tillämpas. Punkten 3 j avser situationen när någon av dessa åtgärder utförs i ett område där miljö kvalitetsnormer inte följs eller riskerar att inte kunna följas. Enligt ordalydelsen av punkten är det inte möjligt att ge undantag från kravet på detaljplan om miljö kvalitetsnormer i ett område inte följs. Detta oavsett om den planerade åtgärden på något sätt påverkar de miljö kvalitetsnormer som inte följs eller inte. Naturvårdsverket ifrågasätter därför om en sådan formuleringen är motiverad, dvs. att ingen av åtgärderna enligt första stycket ska kunna genomföras utan krav på detaljplan om miljö kvalitetsnormer i ett område inte följs. Så som Naturvårdsverket ser det är syftet med krav på detaljplan för vissa åtgärder att få till stånd en mer omfattande och djupgående prövning. Detta förutsätter dock att åtgärden har någon form av påverkan som behöver analyseras i sammanhanget. Föreligger inte någon påverkan kan ett krav på en mer omfattande prövning anses omotiverad.

Miljö kvalitetsnormer finns för vatten, luft, mark och miljön i övrigt, vilket innebär att stora områden kan undantas enligt formuleringen i punkten 3 j, t.ex. en hel å, ett helt grundvattenområde etc. Det kommer således att behövas vägledning om vad som avses med *område* här och hur en sökande eller kommunen ska förhålla sig till kraven i denna punkt.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschefen Gunilla Sallhed och handläggarna Anna Karin Cederblad, Egon Enocksson, Ann Åkerskog och Julia Jourak, jurist.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Martin Eriksson
Avdelningschef

Kopia till:
Miljödepartementet
fi.sba.spn@regeringskansliet.se